

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

A vörös posztó.

A hétfői értekezlet, mely Eszterházy Miklós Mórícz palotájában tartatott, s mely a magyar néppártot véglegesen megalakította, úgy kihozta sodrából a kisebb-nagyobb liberális-lapokat, köztük kollégánkat a »Nagyvárad«-ot is, mint bizonyos spanyol állatokat a vörös posztó.

Hogy is ne, mikor »az emberi szellem hátramaradottsága« a szabad gondolkodásra a dogma bilincseit akarja verni, mikor »a liberális fejlődés minden áldásától meg akarják fosztani az országot,« mikor »egy felekezetet akarnak uralkodóvá tenni,« mikor »a szocializmus malmára hajtják a vizet« azok az »érdekhajhászó, kriptalelkű, fanatikus, népbolondító, demagóg, arisztokrata mumiák!«

Mi is történt? Egy szabad állam szabad polgárai élve a törvény és alkotmány biztosította jogukkal, összegyűltek, hogy új politikai pártot alakítsanak. Hát ez az a nagy veszedelem? Hiszen az egész alkotmányosság a különféle politikai pártokon nyugszik. S ha alkotmány és parlament nem komédia, akkor minden pártnak, mely a törvények keretén belül alakul, létjoga van. Az alkotmányos államban minden új eszme csak egy pártnak konkrét alakjában érvényesülhet. Tehát új pártok alakulását megtiltani vagy megakadályozni annyi, mint az eszméket lenyűgözni, a haladás kerekét megakasztani, a liberálizmust arcul verni.

Vagy tán az a baj, hogy az új párt a keresztény elvek védelmére és a tőkepénzesek által kizsákmányolt nép pártfogására alakult? Elhisszük, hogy ez nem tetszik a nép mandátumával visszaélő, vallási békét felforgató érdekszövetkezetnek, — valamint a velők szövetséges bürzshatalmasságoknak és ezek alávetett szolgálóinak. De hát ezért magukra vessenek azok, akik idestova kiveszik a nép szájából az orczája verejtékével keresett kenyeret; kik megpróbálják még a vallás vigasztól is megfosztani a népet, s most még az önvédelem jogát is el akarják tőle vitatni. Mert hát a liberális politika szerint a népek három joga van: a kormányznak képviselőket liferálni, adót fizetni és — hallgatni.

A néppárt mindenestre veszedelem

— nem az országra, hanem az országon élő liberalizmusra. Félnék tőle, hogy a liberális pióczáit lesózza a nemzet testéről; félnék, hogy felnyitja a nép szemét s vége lesz a liberális birkanyrásnak.

Nem kell félni; nem fog a néppárt sem vallásháborút csinálni, sem az emberi nem haladását megakasztani, sem a szocialis forradalomba dönteni az országot.

Nem akarja a néppárt a más vallások jogait — melyeket éppen a katolikusok segítségével küzdöttek ki — elkobozni. Csak a katolikusoknak is követeli azon jogokat, melyekkel egyéb vallások hívei birnak. És követeli, hogy a kath. vallás tanai az ország törvényhozásában is tekintetbe véssenek. S ehhez annak a katolikus vallásnak, mely az országot civilizálta, mely a magyar királyságot alapította, mely mai nap is az ország lakossága 60 perzentjének vallása, teljes joga van. Követeli, a néppárt nem katolikus polgártársaink nevében is, hogy mindenkinek vallása tiszteletben tartás; hogy az államok alapját képező vallás és erkölcs, nemkülönben a családi kötelék holmi idegen földről beplántált elméletek kedvéért meg ne támadtassanak.

Haladni akarunk, de az olyan haladásnak, mely a nemzetet az erkölcsi elvadás örvényébe sodorja, mely a vallási és nemzetiségi érzelmek oktalan megsértésével a nemzetet szétszaggatja: az ilyen haladásnak már igenis egész erővel utjába állunk. És azon az uton, melyet a bürzéval szövöttekett liberális kijelöl: ezen az uton nem akarjuk, hogy nemzetünk haladjon. Mert tudjuk, hogy ezen utnak végén az anyagi tönkrejutás fenyeget; ami ha tán bizonyos elemeknek érdeke is, de a magyar nemzetnek bizonyára nem.

A szocializmussal is hiába ijesztgeti a liberális sajtó a világot. Ismerjük már az ilyen taktikát, mikor a gyújtogató maga kiabál tüzet, hogy elterelje magától a figyelmet. Filozófiailag és történelmileg bebizonyított dolog, hogy a szocializmust a liberális szülte és nevelte nagyra. Mikor a liberális ledöntött minden tekintélyt és törvényt, mely az állam felett áll, ezzel a társadalmi rendet ásta alá.

Megtagadta a politikában az Istent, valást, erkölcsöt; csoda-e ha a szegény nép is lerázta a vallás fékét s e földön követelte a boldogságot. Először a liberális állam mondta ki azt a jelszót: ni Dieu ni maitre, s csak tőle tanulták el az anarchisták.

Mikor a liberális állam a népet odaveti zsákmányul a szabad versenynek, a munkást a tőkepénzesnek, a földművest a bürzének: akkor minden izgató röpiratnál hathatósabban előmozdítja a szocializmus ügyét. Ellenkezőleg a keresztény vallás a népet a felsőbbtség tiszteletére, türelemre, takarékosagra tanítja, a szegényt felmagasztalja, a nyomoruságot a keresztény szeretettel enyhíti, a kétségbeesetteket a tulvilággal vigasztalja. A keresztény politika, mely a nép anyagi jólétét szíven viseli, s a szegényt kizsákmányolni nem engedi: ez az egyetlen orvosága a szocializmusnak.

Pár év előtt Kölnben egy gyárnak vezető mérnöke dicsekedett előttem, hogy Köln környékén 80,000 munkás közt nincs szocializmus, — mert ott van a centrum-párt fészke. Megfontolást érdemlő tény!

Ami pedig a hazafiságot illeti, ebből nem kérünk és a liberális ujságcsinálók-tól nem is fogadunk el leczkét. A magyar katolikus egyház főpapjai, s azoknak a »hazafiatlan« főuraknak ősei ott véreztek Mohácsnál, ott állottak a hazai kulturintézmények bölcsőjénél akkor, amikor a liberális háta mögött álló Rothschildok meg Haas és Deutschok még Isten tudja melyik ország javára(?) üzérkedtek, kölcsönöztek és hadseregeket élelmeztek. S ma is a néppárt vezetői és a katolikus papság közt (városunkban is) nagyon sok van, aki a szabadságharcban ott küzdött, ott vérezett a csatateren; ezek nem szorultak azoknak hazafias prédikációira, kik a hazát csak lármával, tollal vagy legfeljebb utczai tüntetések rendezésével szolgálják.

S ha már a magyar népek ur meg ur közt kell választani, lesz annyi esze, hogy inkább a saját véréből való nemes urak mellé áll, mint a bürze urai mellé, kik a hazát csak úgy tartják fenn, mint akasztott embert a kötél. Inkább párducz-bőr mint — egyéb bőr.

Nem a hazát féltik önök liberális

Miután alkalmam volt nagyobb mennyiségű bort vásárolni, azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy fő-utczai **Bazár-vendéglő** üzletében egy utczai bormérést rendeztem be, hol csak **eredeti és tisztán kezelt borokat**

(33) 2-1

szolgálók ki a következő áron:

1 liter asztali ó-bor 30 kr.

1 „ „ bor 24 kr.

1 liter 80-as finom érmelléki Bakator üvegelve 60 kr.

1 „ 80-as „ „ „ 45 kr.

Baumeister Ernő

vendéglős.

uraim, hanem a hatalmat és konczot. Nem a sötétség terjedése bántja önöket (hiszen mint látjuk a sötétség szépen megfér a fejükben anélkül hogy zsenirozná): hanem attól ijedtek meg, hogy kezd nálunk is világosodni, a világ kezdi a liberális jelszavakkal üzött világbolonditást felismerni. És vallják meg, nem a szociálistól remegnek önök, hanem annak az alvó oroszlának, a keresztény nép öntudatának felébredésétől. De csak lármáznak, csipkedjenek, rugdaljanak; annál hamarabb felébred az oroszlan. Hanem akkor azután — egy legyintéssel elsepri a vérszopó pióczákat, a lármás tücsköket, a berzenkedő hörcsögöket és egyéb csuszómászó állatokat.

Perczel programbeszéde.

Perczel Dezső belügyminiszter, mint képviselőjelölt, megtartotta programbeszédét Bonyhádon, mérsékelt számú publikum előtt és mérsékelt hatással. Mindenekelőtt kijelentette, hogy a kormány a 67-es alapon áll és határozott liberális.

Beszédének első részében az egyházpolitikai kérdéseket tárgyalta.

Az egyházpolitikai törvényeket — ugymond — a kormány végre fogja hajtani abban a határidőben, amelyet maga a törvény rendel. Végre fogja hajtani olyan módon, hogy az izgalomba hozott kedélyek lecsillapittassanak és az általános megnyugvás minél inkább elérjék, vagy minél inkább megközelítsék. A kötelező polgári házasságról szóló törvényt ez év decz. havában életbe fogják léptetni s hogy ez megtörténhessék, 1895. szeptember elsején az egész országban megkezdődik az állami anyakönyvek vezetése. E végből az év első felében megállapítják az anyakönyvi kerületeket, e kerületek neveit és székhelyeit. Az új belügyminiszter csaknem nélkülözhetlen elemeknek a tanító elemeket tartja s rá akarja bérni kollégáját, a kultuszminisztert, hogy az 1868-iki tanügyi törvényt, mely szerint a tanítók közhivatalt nem vállalhatnak, olyanképpen interpretálja, hogy az anyakönyvvezetést rá lehessen bízni a tanítókra.

A függő javaslatokról megjegyzi, hogy a kormány ezekre nézve az elveket feltétlenül fentartja és csak a szerkezethez és a szavakhoz nem ragaszkodik.

A közigazgatási reformot, mely körül 1891. óta nem történt semmi, feltétlenül keresztül akarja vinni. Szükségesnek tartja a vármegyék államosítását, de egészséges, életképes vármegyeyei önkormányzatot is követel. Azonkívül elő fogja terjeszteni a városok rendezéséről és a fegyelmi eljárásról szóló javaslatokat is.

A kuriai bíráskodásról szóló javaslatot magának vallja.

Szólt aztán még mindenféle közigazgatási kérdésekről is, de mélységesen hallgatott — reverzálásról.

Természetes, hogy hivatalos hallgatói ismét őt kandidáltak!

Ellenmondások.

Mióta az egyházpolitikai alkotások (?) a temérdek életkérdéseket háttérbe szorították, mindenütt csupa ellenmondásokkal találkozunk. Ellenmondás a győztes Wekerle-kormány bukása, ellenmondás a saját győzelmé következtében alapjaiban megrendített szabadelvű pártnak a felszínen maradása, ellenmondás a Bánffy-kormányra szállott örökség, ellenmondás maga a Bánffy-kormány ugy összeségében, mint egyes tagjaiban, ellenmondás végre egész politikai helyzetünk, melyből nincs más kibontakozás, mint az országgyűlésnek fölosztatása és új választások elrendelése, hogy alkalma legyen a nemzetnek, melyet a jelen országgyűlés egybehívása előtt nem kérdeztek meg az egyházpolitika felől, legalább utólag nyilatkozni, vajjon csakugyan annyira lelkesedik-e érte, mint a hogy ráfogták, avagy ép ellenkezőleg nem követeli-e ennek az egész alkotásnak teljes visszavonását, vagy legalább is még életbeléptetése előtt leendő gyökeres revízióját?

Emlékeztünk még reá, milyen mérgesen és lármásan követelték a nyáron a renitens főrendiháznak reformját, hogy utját ne állja az egyházpolitikának, mintha a főrendiház reformja csak úgy könnyen megeshetnék a főrendiház megkérdése és hozzájárulása nélkül.

Most meg miniszteri ajkáról rebent el

olyan nyilatkozat, mely hogy valóban megtörtént, csak avval bizonyítható, hogy ki-ki nyomtatásban olvashatja.

A polgári házasságról szóló törvénynek f. é. decz. 18-án leendő biztos (?) életbeléptetéséről és teljes végrehajtásáról van szó.

A belügyminiszter ur ugyanis avval akarja a törvénynek a kifizött időpontban leendő életbeléptetését biztosítani, hogy már szept. 1-jén életbelépteti a polgári anyakönyvvezetést s erre a fontos tisztre a tanítókat szemelte ki, rá is fogja, ugymond, birni kultuszminiszter kollégáját, hogy az 1868. 38. t.-cikket, (mely tudvalevőleg 141. §-ában azt mondja, hogy a tanító semmi nemü hivatalt a tanítóság mellett nem viselhet) akként interpretálja, hogy ez ellen semmi nehézség fenn ne forogjon.

Nos hát itt megint van egy csomó ellenmondás.

Először is a magyarázat szüksége csak akkor forog fenn, ha a törvény szavai csakugyan homályosak. Márpedig az idézett törvény szavai annyira világosak, hogy azok absolute semmi-féle interpretációra nem szorulnak.

Másodszor még akkor is, ha csakugyan magyarázat szüksége forog fenn, ez minálunk Magyarországon nem a minisztertől függ, hanem a törvény hiteles magyarázatára egyedül a törvényhozás illetékes, melynek egyik faktora megint csak az a renitens főrendiház, mert a hiteles magyarázat rendesen új törvény alakjában lép föl s az 1868. 38. t.-cz. 141. §-át a miniszter által óhajtott értelemben csakis novelláris uton lehet módosítani.

Harmadszor bizonyos, hogy még a legjobb t. i. ő reájuk nézve legjobb esetben is, ha a kötelező polgári házasság f. é. december 18-án életbe lép, a szept. 1-től decz. 18-ig kötendő házasságok még nem polgári házasságok, hanem az eddigi módon kötöttek, tehát nem is arra való, hogy az állami anyakönyvvezetők lajstromozzák azokat, miután új törvénynek visszaható ereje ninesen.

Negyedszer, hogyan egyeztethető össze a felekezetekkel szemben kilátásba helyezett comilians modorral, hogy a kormány épen a néptanítókra vetette a szemét az anyakönyvvezetés

A „TISZANTUL“ TARCZÁJA.

Ének egy sirdombról.

*Márvány obeliszkek közt egy fekete fejfa.
Arra a fejfára csak ez van fölírva:
„Élt tizenkét évet.“
Sokáig elnézem, szívem fel-feldobog,
Halványan égnek a sötéltő csillagok...
Szemem hát nem téved?!“*

*Haza, hazavágyom, el innen e helyről,
Irtózat honából, halál réme elől...
Csak tizenkét éves! —
Fölzúg a ciprusfa, fel a szél rája:
Kinek nincs e földön, nincs többé hazája,
Sírba szállni édes.*

*Fölkél a sápadt hold. Mintha álmos lenne,
Le-lecsukódik még fehér szemfényre.
Elér a kereszthez...
Ragyogó fényugárt lövell szét a tájra,
Aztán felhőköpenyt ölt gyorsan magára
S szelid fénye elvesz...“*

*Márvány obeliszkek közt egy fekete fejfa.
Fekete fejfára csak ez van fölírva:
„Élt tizenkét évet.“
Nem nézhetem tovább, sirva elfordulok,
Halványan égnek a sötéltő csillagok...
Óh, mi is az élet?!“*

Fekete Rigó.

A doktor bácsi öröksége.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Alig 7 éves.
Még azt sem tudja, mi az élet. Nem állott harezban senkivel, hisz mindenki szerette, mindenki az ő kedvét kereste. Ha azok a piczi ajkak mosolyra szétváltak, formás szájacskájából csengő nevetés hallatszott, ha értelmes szemei valakire rávetődtek, még a legkeményebb szívű embert is pártjára hódította. Az ő kis szótárából még hiányzott ez a szó: bánat. De hogy is tudhatta volna, hogy még ilyen is létezik, mikor az öröm és boldogság olyan féltékenyen örködtek felette. Akármerre járt-kelt, mindig egy sereg kíséretet adott mellé, nehogy az a rossz ember valamiképp hozzá férközhessék. A virágok is nagyon jól ismerték a mezőn, egyik sem félt már tőle, s midőn vidám kacaját hallották, mind bólingatta feléje fejét, úgy kinálták magukat. Miért is félték volna tőle? Ő is virág volt, szebb mint valamennyi. Akár egy virágos kert. Ajakán a pipacs, apró fogacskaiban valamennyi gyöngyvirágszem, arca szélén a lilium, közepén a vadrózsa, szemeiben a nefelejts, mind magára ismert benne. A lepke sem félt a halójától, hogy kedvet csináljon neki, egy kicsit megfutott előle, azután engedte magát megfogatni.

Puha kezecskéjében olyan jól érezte magát, mint akár egy vad rózsza kelyhében; tudta, hogy addig lesz ott fogoly, míg egy párszor, bársonyos ujjacskáival megsimogatja. Kacajára a gilicze is vissza-echózott, mintha mondta volna: Isten hozott közzibünk! A pacsirta meg

legujabb dalát mindig neki énekelte el először. A pitypalat is elcsalta fészkeig, megmutatta kicsiny fiókái milyen szépen tollasodnak, nem féltette őket tőle, mert ha mindenki ilyen el-lensége lett volna, nem kellene a legsűrűbb bozótba bujni el. Csak a kakuk — ez a baljós madár hallgatott, félt vele szemben jövődö-mondó lenni, hanem behúzódott fészkebe, onnan kandikált ki néha-néha, hogy láthassa azt a kedves kis hódítót, a mint végig vonul le-fegyverezett népei között.

Mikor az utcán porból várat, vagy tornyot épített, komor, mogorva emberek nem akarták respektálni építményeit, nem kellett oda ő, a ki figyelmeztesse őket, hanem haragosan rájok nézett, rögtön semlegessé lett a terület, s óvatosan kerülték ki. Még haragjával is annyira megtudta igézni az embereket.

Hát még tanuló társai mennyire szerették, s tanítója mennyire kedvelte, hisz mindegyik iránt olyan jó volt, s készületlenül sohasem ment fel.

Mindenki szerette, mindenki a kedvét kereste...

Most ott fekszik kis ágyacskájában. Alig hét éves, már is véghetetlen fájdalommal kell küzdenie. Akit soha senki nem mert bántani, akit az öröm és boldogság egész serege oly féltékenyen őrzött, most ott van némán, egy vén vén banya, az ártatlanok legkegyetlenebb ellensége — a difteritisz irigylte meg hódítását, s hogy őt is le ne győzhesse bűvös fegyverével: csengő nevetésével, a torkát fojtogatja; s hogy többé ne tudjon hódítani, mérges lehelletét a virágos kertre árasztotta. A két pipacslevél

körül? Nem is akarják összeegyeztetni, mert a félhivatalos ujság úgy érvel, jó is lesz, legalább egyidejűleg emancipáltatni fognak az anyakönyvvezető-tanítók az alól az alárendelt függőségi viszony alól, melyben ma még igen sok helyütt a papsággal szemben állanak.

Hát mi egyéb ez, mint a kultur-harcnak egy újabb területen való fölvétele és tovább folytatása; ők persze rendszeresen tagadják, hogy eszök ágában lett volna valaha kultur-harcot csak kezdeni is, tényleg pedig egyebet sem tesznek, mint hogy az egyház dekomponálására törekednek, ebből a czélből persze meg kell azt támadni az egész vonalon, jövedelmező foglalkozás ígéretésével még tanítóit is elcsalogatni, hogy ez által nehézségeket gördítsenek a felekezeti iskola-ügy fejlődésének útjába s lassankint teljesen elragadják a felekezettől iskoláikat, hogy ne legyen többé a vallás-erkölességi nevelésnek semminemű melegágya, hanem egyedül az omnipotens állam érdekének szolgáló felekezet-nélküli állami iskola.

Katholikus mozgalmak.

A csáktornyai választáshoz.

Dr. Major F. február 2-án szombaton fogja programbeszédét Csáktornyán megtartani, mely alkalomra a néppárt több vezérférfia oda utazik. Ez alkalommal lesz kifejtve a néppárt programja hitelesen. Azon proklamáció, mely a fővárosi lapok tegnap foglalkoztak, csak lelkes fölhívás volt, de semmiesetre sem a néppárt teljes eredeti programja. E proklamáció egyébként így hangzik:

Polgártársak!

Élünk-e még? Nem vált e vízzé az a vér, melynek Istenért, hazáért és a magunk javáért kell fornia? Tudunk-e hát tenni, ha tenni kell? Pedig tennünk kell, ha gyáván veszni nem akarunk! A nép pártján ma senki sem áll, minden a vesztünkre esküdött.

Magunk állunk: Isten és a nép.

Mindkettőnkéről megelégedeztek, kibontjuk hát a néppárt zászlaját és az Isten szavával: a nép szavával követeljük az Isten és a nép jogát!

Engedjük-e, hogy már hitünkre is kezdet vessenek? Mint a porciót, úgy vetik ki, hogy

az atya saját gyermekét milyen vallásra adja, mire nevelje; iskoláinkból kidobható a hit, az Isten szent neve: szent hitünk csak annyiba vétetik, mint az istentagadás. A polgári házasság törvény. A törvény iránt tudunk kötelességgel lenni, de amint a törvényt emberek hozzák, emberek meg is semmisíthetik, — minden törvényes eszközzel azon törvények visszavonására kell törekednünk, hogy nőink ne legyenek mint árendás jószág az adásvevés piacára dobva, hanem a házasság szentsége által visszakapják nőink Istentől kapott jogait és méltóságukat, a család pedig keresztény jellegét.

Tűrhetjük-e, hogy míg a vallásfelekezetek önkormányzattal bírnak, addig a kath. vallás ügyeibe annak halálos ellenségei nyulnak bele: alapítványait, fő- és alsó iskoláit elközösítik, a legnagyobb egyházi méltóságokat azok adják, kik gyűlölik az Isten szíve szerint való pástort. Vagy mindent elvesznek tőlünk, vagy nekünk kell visszakövetelnünk azt is, mit elvettek. Követeljük az autonómiát, mert méltatlanság egytől megtagadni, mit a többinek megadnak.

Ennyi lelki sérelem mellett kap-e hát a nép valami anyagi támogatást? Semmit. A hol vallást üldöznek, ott rég száműzött a keresztény szeretet, üres a szív, csak az önzés uralkodik. A ki bírja, marja! A tőkével bírók a szabad ipar czimén ma már minden iparágat kiárendáltak az iparossal és a munkással együtt, a ki tehát csak szolgálja saját mesterségének. Követeljük, hogy az iparra ne a pénz, hanem a szakértelem adjon jogot; ne a telhetetlen szédelés, hanem a becsületes és tisztas munkát kapja meg a jutalmát és akkor a józan iparkodásnak lesz hitele is a szélhámos reklám fölött.

Követeljük az adó-, vám- és forgalmi politika igazságos rendezését. A kereskedés ma csak a kapzsi spekulánsok zsirját növeli és a nép jószágát az ő kezükben lesz értéktelenné.

A vám és adó pedig azokat nyomja, kik becsületes munkával csak a mindennapi kenyérért küzdenek. A kisiparos és gazda már nem bírja a terhet, mert terményének nincs ára. a börze és uzora embereinél pedig adómentesek a zsebben hallgató milliók.

Ezért lesz a nép koldus s ráadásul még szavazatát is elveszti, mert terheit nem bírja. — Mi vagyunk a haza: a nép! A nép java a hazának boldogsága. — A néppárt az egész hazának pártja! E párt tehát karjaiba ölel mindenkit, akár mi a nyelve, csak a szíve legyen nemes, csak a szíve dobogjon Istenért, királyért és hazáért.

megfakult és összeesett, a gyöngyvirágszemek sem látszanak többé, a lilium elveszté hófehérségét, sárgává változott át, s eltűnt a két vadrózsa is, a nefelejts sem mondaná már, hogy belőlök dobtak egyet-egyet abba a két bűvös tömörbe, olyan szintelen valami uszkál ott. Oda van a virágos kert, oda.

A szülők megtörten állanak mellette, érzik, hogy a kétségbeesés Damokles kardja függ fejük felett. Arcvonásait szemlélik, abból igyekeznek kimagyarázni, hogy mivel enyhíthetnék azt a végtelen fájdalmat, mely mindenüket jövendő boldogságuk reménységét marezangolja. Olyan szorongva lesik kézmozdulatát, melylyel a szótól megfosztott kis szenvedő vágyait a papirdarabkára írja, hogy még a leírás előtt kigondolhassák, amit akar, s mikorára leírja, már teljesítve legyen. Komor, csendes lett, az azelőtt még zajától hangzó szobácskája.

A legkisebb nesz is kihalt belőle, mintha az irtóztató csenddel talán a fájdalmat is aluvásra lehetne csábítani. A szülők hol reá, hol az orvosra tekintenek, tőle várnak mindent, s a kis ártatlan is mintegy ösztönszerűleg megérti a szülők tekintetét, szemével kérőleg néz az orvosra, hogy attól a csuf, fojtogató banyától szabadítsa meg őt, s ha az orvos egy percze távozni akar, kezeivel integet, hogy ne engedjék. Ott van folytonosan mellette, ott viraszt éjjel-nappal, de hiába, tudja, hogy tudománya gyarló, s a vigyorgó daemon ellen ninesen szere, melylyel erejét megtörje.

Hah! hogy fojtogatja most, s apró kezecskéivel hadonászik, mintha el akarná lökni magától, és szülei — könnyeiket elfojtva — biztatják,

ne féljen, itt van a jó doktor bácsi, a ki őt meggyógyítja. Az a torkára csepegtet is, s attól egészen jobban érzi magát, s okos szemével reá néz, mintha azzal mondaná, a mit az a csuf banya szájacskájával nem enged neki, milyen jó vagy te doktor bácsi én hozzám.

Szülői is megértik szemének beszédét, lelkük még jobban elfacsarodik, s hogy a feltorlódtól fájdalom árából valamit lecsapoljanak, észrevétlenül a szomszéd szobába suhannak.

Lassan, lábujjhegyen az inas lép be, hogy legyen ez alatt, a ki a kis beteg kívánságát teljesítse.

A mint belép, a beteg elővesz egy papirdarabkát, valamit ír reá, s oda inti az inast, s a mikor ez elolvassa és fejével int, hogy érti a papirdarabkát vele, az ágya mellett levő éjjeli szekrényre, a többihez téteti.

De minő kegyetlenség! Már megint megirigyelte azt a pár percnyi enyhületet — az a szívtelen, s újra dühöng. A kicsi a kinoktól vergődni kezd, az orvos hirtelen oda szalad, ránéz s látja, hogy ez az utolsó támadása a zsenge élet ostromlójának. Szüleit hivatja s alig hogy belépnek, a küzdelem eldőlt, s a kis szenvedőnek szeméi mindörökre lecsukódnak.

Kiesett az utolsó porszeme is a drága vokaltnak a szülők szívéből, s utána kipótolhatlan ür támadt.

... Virágok, hiába várjátok az új kikeletkor a ti kedves testvéretek csengő kacagását, lepke, hiába lesed hálóját; gelicze, pacsirta nines többé, a kit köszöntsetek; pitypalaty örök titokban tartsd a fészket; te meg kakuk mindig beszélhetsz már . . .

A néppárt zászlaja alá hívunk mindenkit, a ki az Isten és a nép jogát még szentnek tartja!

A kultuszminiszter kortes fogása.

Megesett az a nagy szerencse Wlassics Gyulával, hogy egy kath. lap a M. A. programjának némely pontjaiért elismerőleg szólott róla. A kultuszminiszter a M. A. dícsérete által annyira el volt ragadtatva, hogy sietett is azzal a rá nézve most legilletékesebb fórum, a választók előtt eldicsekedni, megküldve nagy számban a M. A. azon számát, melyben az említett cikk napvilágot látott. A midőn ezt a pikáns dolgot a vallás és közoktatásügyi miniszternek egy pesti lap megírta, a »Nemzet« sietett ráczafolni azzal, hogy az a hír azért sem lehet igaz, mert a M. A.-ot trafikban nem lehet kapni. Erre azonban kijelenti maga a M. A. maga, hogy igenis a miniszter ur »keresett és talált módot« az említett lap illető számának megszerzésére.

Mindezek dacára s bár Wlassics miniszter érdekéken egész sereg kortes működik, az eredmény még csak kétséges sem lehet.

S maga a miniszter is tudja, mily kevés kilátása van a sikerre, s valószínűleg le sem megy a kerületbe, hogy magát ne kompromittálja.

Választási mozgalmak.

Perczel Dezső belügyminiszter ellen Bonyhádön br. Kaas Ivor lépett fel, aki már le is utazott a választókerületbe, hol mindenütt a legünnepélyesebben fogadják s bandériummal kísérik. Kaas Ivor mellett a nemzeti párti, függetlenségi és néppárti választók nagy tömege sorakozik s győzelmüket biztosra veszik, bár a kormánypárt minden eszközt felhasznál, csak hogy jelöltjének ügyét diadalra vezesse. A küzdelem igen heves lesz.

Dániel Ernő miniszter ellen a pancsovai kerületben a választó polgárok nagy többsége Szekrényi Lajos glogoni lelkészt kiáltotta ki képviselőjelöltnek, ki látva a választók nagy lelkesedését, a jelölést elfogadta. Szekrényi Lajos a néppárt hive.

Katholikus körök.

A hivatalos lap szerint a várpalotai katólikus népkör alapszabályait a m. kir. belügymi-

A csend sem alszik többé, fájdalmas zaj árad a szobában . . . »a sirás még Rómába is elhallatik.«

Csak az orvos áll ott könny nélkül. Nem első eset már ez, hogy a halált aratni látja! Arczán csak hivatalból ül ott a részét, s kezeivel az éjjeli szekrényen lévő papirdarabkák közt babrál, s egyet azok közül szórakozottan felvesz, azt, melyet a kis beteg az inasnak írt. Elolvassa: »El ne felejtse reggel a doktor bácsi ruháját kiporozni.« A hivatalos részvét eltűnik arczáról, az igaz érzés könnyűi az ő szeméből is megerednek, s a kiesikétől reá hagyott örökséget tartalmazó végrendeletet elteszi emlékül.

Umbra.

Apróság.

Szórakozott . . . Igen igen, de hát kihez legyen szerencsém önhöz, vagy a fivéréhez? . . .

Maradt az öregről. Ejnye földi uram, ilyen takaros gazda létére sem járat maga ujságot, aztán hova gondol?

— Miért járassak, hiszen van elég a padláson, az öregről maradt elég.

Lágytojás. — Hallja maga Lizi! vigye ki ezt a tojást és főzze tovább, hiszen még egész kemény.

niszterium, f. évi 5.723 sz. alatt, a bemutatási záradékkal ellátta.

Szent-Békállán (Zala m.) a napokban megalkult a kath. kör. A kör védnöke Fater Mihály, elnöke Imrek György, jegyzője és könyvtárosa Körmeny Jenő, pénztárosa Körmeny Alajos, a háznagy Perger József, a pénztári ellenőr Böczén János. A kör tiszteletbeli tagnak megválasztotta Szent-Békállai szülöttét, Szabó György veszprémi apátkanonokot.

*

Katholikus népbank alakult tegnap Temesvárott. A részvényjegyzésre való felhívást aláírták volt Zichy Nándor, Szapáry László és Eszterházy Mór grófok, Asbóth János képviselő s egyebekben a délvidéki klerikális parasztegyület főemberei, kiket a csanádi káptalan nyíltan támogatott. A közgyűlésre vagy 300 bányász sváb paraszt bejött, akik Wittmann János orsz. képviselő indítványára dr. Várady Ferenc csákovai főesperest pápai kamarást választották elnöknek. Az új bank czíme: »Dél-magyarországi Gazdasági Bank«, tőkéje 500.000 korona, felosztva 2500 darab 200 koronás részvényre, melyek mind jegyezve vannak, sőt 77.000 frt már be is van fizetve. A többi 2 frtos havi részletekben fizethetik be a tagok. Bankelnöknek Wittmann képviselőt választották. Az igazgatóságba: dr. Kun kanonok, dr. Freyot ügyvéd, Krauszhaar nyug. tanító, Blaskovics theologiai professzor, Szubotha egyházi szabót, Rosenthal József kereskedőt, dr. Várady pápai kamarást stb. A felügyelő-bizottságba: Schäffer Dezső orsz. képviselő, Mühle virágkereskedő stb. Az igazgató-választmány elnöke gróf Szapáry László lett. Tagjai közt van Gyürky Abrahám v. b. t. tanácsos, gróf Serényi János és mások. Az új bank, melynek kizárólag katolikusok szerepelnek, ez év derekán kezdi meg működését.

Lapszemle.

Budapest, 1895. jan. 30.

A **Magyar Állam** a néppárt szervezkedéséről ír. Kimutatja, hogy mily égető szükség volt e pártra. Bizik benne, hogy habár az új pártnak temérdek ellensége van, mégis diadalt fog aratni, mert mellette van a józan magyar nép zöme. Az új párt elvei kivétel nélkül nagy fontosságúak, melyek az országnak csak hasznára lesznek s tiszta ideális eszmék megvalósítását czélozzák.

A **Hazánk** a kormányt méltatja abból a szempontból, hogy mennyiben tartja fenn az előbbinek elveit, melyekről azt hirdette, hogy ragaszkodni fog azokhoz változatlanul. De úgy látszik, hogy belátta, hogy ez nem lehet s most már mindenáron csak hatalmát akarja megmenteni s e czélból kész mindenféle alkudozásokra.

A **Magyarország** ily czim alatt »A törvényt tudni kell,« a belügyminisztert leczkérteti meg, ki programbeszédével elárulta, hogy a törvényeket alig vagy nem is ismeri és azért mégis belügyminiszter.

A **Budapesti Hirlap** aggódva fogadja az új néppárt alakulását, mert kitűzött elvei roppant nagy eszméket igyekeznek megvalósítani s a népet könnyű harcra vinni, de irányítani és megállítani roppant nehéz s ezért mindenestre nagy elővigyázatra van szükség.

A **Pesti Hirlap** rendkívül elfogult hangon dühöng a néppárt ellen s a szitkok valóságos tárházát zudítja rá.

A **Nemzet** a liberálismust új nemzeti alapnak nevezi s azt állítja róla, hogy a liberális törvények meghozatala után az országra jobb napok fognak következni.

A **Pesti Napló** a közigazgatási reformokról cikkeznek abból az alkalomból, hogy az új belügyminiszter erről programbeszédjében megemlékezett. A feladatot igen nehéznek mondja, melyet eddig még egy kormány sem tudott megvalósítani s a mostani szabadelvű párti benső bajok mellett ennek a kabinetnek sem fog sikerülni megoldani egy ily fontos kérdést.

A **Nemzeti Ujság** női iskoláinkról ír s azt mondja, hogy ez a kérdés nagyon el van nálunk hanyagolva, az új közoktatásügyi miniszter még csak említést sem tett róla programjában, pedig egy ily fontos és nagyérdékű problémát nem szabadna megoldatlanul hagyni, már csak kulturánk érdekében is.

A **Magyar Hirlap** ádáz gyűlölettel telt sorokban ontja ki haragját a néppártra s a legválogatottabb kifejezésekkel szidja és rágalmazza azt.

Az **Egyetértés** valamivel szelidebb hangon, de szinte haraggal ír a néppárt ellen, melyet károsnak tart Magyarországra nézve.

A **Pester Lloyd** az új néppárt programjáról ír s azt elítéli, mert nem tartja olyannak, melyből az ország hasznot húzhatna.

A **Neues Pester Journal** a francia politikai állapotokkal foglalkozik, melyek a kormány váltásán folytán előállottak.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Január 30.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Eszterházy, Hock, Papp Elek, Josipovich Géza.

A miniszterek közül jelen vannak: Bánffy, Wlassics.

Az elnöki jelentések és jegyzőkönyv hitelesítés után, majdnem üres ház előtt, következett

a közoktatás költségvetésének tárgyalása.

Thaly Kálmán: Azt hiszi az összes pártok megegyeznek abban, hogy a magyar nemzeti állam kiépítésének első rendű alapföltétele: asszimilálni az idegen elemeket az egyforma oktatás szelleme által. (Helyeslés.) Röviden reflektál Batthyány Tivadar grófnak arra a kijelentésére, hogy a papvagyon szekuralizációjának egyetlen orvosszere, ellenszere az autonómia. A szónok protestáns álláspontokról is üdvözli a kath. autonómia eszméjét. Ha az állam nemzeti szellemet, érületet és haladást akar: akkor adjon a népnek magyar történelmi tudatot, tanítsák a történelmet már az elemi iskolákban. Kétségtelen, hogy a magyar történelem véres dicsősége tanításának oly hatása legyen a gyermek kedélyekre, hogy a felbuzdult hazaszeretetet kíséni fogja az egész életben. (Helyeslés.) Ez után áttér a Rákóczi-korszakra...

Papp Géza: Tudtuk. (Derűtség.)

Thaly Kálmán: Kifejti, hogy abban az időben még a latin szóban is a magyar vitéz forrott. Becsüli különben a németben azt az erényt, amit tudományosságnak neveznek; ám ez kevésbé van meg az osztrákokban. Eszébe jut egy kurucz nótá, (Hosszantartó élénk derűtség. Halljuk! Halljuk!) Ugy szól, hogy:

Vigyázz kurucz, jön a német,
Lám, mily okos, tudós féreg.

Végül kijelenti, hogy elfogadja a költségvetést. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Bartók Lajos: A kultuszminiszter egyházi politikai nyilatkozataival foglalkozik, azután igen sikerült módon szembeállítja Wlassicsot az igazságügyi előadót a kultuszminiszterrel s ezt a két alakot beszélgeti egymással. Az igazságügyi előadó merész reformátor, tüzes radikális, ellenben a miniszter keneteljes hangú papista, aki bizik az isteni gondviselésben, amely őt a miniszteri székbe ültette. (Hosszantartó zajos derűtség.) A párbeszédből aztán levonja azt a következtetést, hogy mégis csak szomorú dolog az, ha az emberek elveikből oly könnyen engednek a hatalom kéjéből való dűskálkodás gyönyörűségeiért. Ezzel a jelenséggel együtt aposztrofálja a Herbertizmust, majd áttér az egyetem kérdésre és itt a miniszterrel szemben hangsúlyozza, hogy se német, se angol, se francia rendszerre, hanem magyar nemzeti tudományosságra van szükségünk. A milleniumi ünnepélyre tett néhány megjegyzés után a szinművés-

szetről kezd beszélni s azután határozott kérdést intéz a miniszterhez arra nézve: mingy álláspontot foglal el abban az irányban, hogy a szinművészeti ügyek kormányi vezetése a belügyminiszterium rendőri osztályából áttéssék a kultusz-tárczába? és mit szándékozik tenni azzal a szomorú jelenséggel szemben, hogy a zene-akadémiában még most is németül tanítanak? Végül sürgeti Rákóczi és Liszt Ferenc hamvainak hazaszállítását s aztán az elnöki pulpitus felé fordulva, így végzi beszédét: Nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy az elnök urat, mint a Ház szerény jegyzője, erről a helyről ne üdvözöljem. (Helyeslés és derűtség.)

Szilágyi Dezső elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Hermann Ottó a ház osztatlan figyelme mellett kezd beszélni Wlassics miniszternek arról a panaszaról, hogy az egyetemi tanároknak kicsi a címük és a rangjuk. Hát aki a rangkorság apostolává válik az nem lehet a tudományosság apostola. Ez jellemzi az új minisztert. Az egyházpolitika terén a miniszter a szavakhoz nem ragaszkodik elvét hirdeti. Hátha ezzel fölszabadítja a pásztorbotokat a miniszter, legyen elkészülve arra, hogy azok a pásztorbotok csattogni fognak a háta mögött. Ezután igen élénken fűti a liberálizmusnak és a szabadságnak azt a visszafejlődését, amely az új kormányt nyomom követi. Az autonómiaóról beszélve, kívánatosnak tartaná a papi vagyon szekuralizációját...

Vajay István: Ejnye, be szerény kívánság!

NAPTÁR.

— Január 31. —

Csütörtök. Róm. kath. Nol. Péter hv. Prot. Virgil Gör. kel. jan. 19. Makár. Izr. Scheb. 6.

Nap kel 7 óra 11 p., nyug. 4 óra 44 p. Holdkelté 9 óra 15 p., nyug. 10 óra 39 p.

Január 31. Nagyváradi román ifjúság táncszestélye.

Február 1. A biharmegyei orvos- és gyógyszerész-egylet közgyűlése.

„ 2. Szalontai olvasó-egylet táncszestélye.

„ 2. Kaszinó bál Nagyszalontán.

„ 2. Iparos bál Sarkadon.

„ 2. Jelmezbál Mező-Telegden.

„ 2. Velencei népkör bálja.

„ 3. A függetlenségi népkör bálja Szalontán.

„ 3. A biharmegyei keresk. ipar és termény hitelbank rendes közgyűlése.

„ 4. Megyei közg. bizottsági ülés.

„ 5. Váry Szabó Béláné kolon bálja a Zöldfában.

„ 9. Kereskedő ifjak köre bálja.

„ 9. A biharmegyei takarékpénztár közgyűlése.

„ 9. Vadász-bál Szalárdon.

„ 9. Belényesi kaszinó bál.

„ 10. A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

„ 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.

„ 10. Polgári kör« bálja Sarkadon.

„ 10. A nagyváradi iparos ifjak önképző körének táncszestélye a Zöldfa szállodában.

„ 11. Muzeum bál a Sasban.

„ 16. Jelmezes tisztis estély.

„ 17. Református bál a Fekete Sasban.

„ 20. Pinezér bál a Zöldfában.

„ 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.

„ 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

Márcz. 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő ületekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,

Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

* **A hercegprimás egészségi állapota.** Vaszary Kolos biboros hercegprimás állapotában — mint örömmel értesülünk — határozott javulás állott be. Az egész napot már ágyon kívül tölti s többnyire íróasztala mellett dolgozik. A szobát egy ideig a zord idő miatt nem hagyhatja el és e héten még senkit sem fogadhat.

* **A nagyváradí árvaház megnyitása.** Rendes Vilmos építőmester kérvényt adott be a tanácshoz, hogy az árvaház átadásának határidejét halasztza el a város, mert a mostani rossz időjárás miatt nem tud elkészülni az építkezéssel a kitűzött időre. A tanács ennek folytán a megnyitást július 1-re halasztotta el.

* **Podmaniczky Ilona temetése.** Tegnap délután 3 órakor vitték a boldog nyugalom helyére báró Gerliczy Felixné kedves unokáját, a vörhenyben meghalt kis Ilonát. Bár a ragályos betegség miatt, mely halálát okozta, tiltva volt bemenni a halottas házba — mégis megragadón nyilvánult a részvét a fájdalomtelt család iránt s a kedves megemlékezés az elhunyt kis ártatlan iránt. Szébbnél-szebb koszorúk borították az egyszerű érczkoporsót fényes bizonyágául annak, hogy a ki csak ismerte ezt a vig kedélyű gyermeket, szerette is egyuttal. Legmeghatóbb volt azonban a koszorúk között az, melyet testvére, a még most is ágyban fekvő, de a vörhenyből már épülőben levő Emi bárónő adott: »Szeretett testvéremnek — Emi.« Ezt az egyet hagyták a koporsón, mikor utolsó útjára kísérték. — A szertartást különben bent a szobában egész csendben Palotay László kanonok ur végezte, Brösztel Lajos és Mayer Antal káplánok segédlete mellett. A résztvevő előkelő közönség pedig kint a ház előtt várta a gyászolókat s onnan kísérte ki a temetőbe. Mindnyájan könnyeztek ott, mindnyájan fájlalták a messze távozót; mert az ártatlanokra nekünk is szükségünk van, nem csak a jó Istennek. Legyen vigasztalása az Ég a bánatos apának és a szomorkodó nagyszülőknek. Isten veled kedves kis halott! Legyen boldog ő a nyugovásban. — A gyászoló családon kívül megjelentek a temetésen:

Pokorny Herman altábornagy, Sal Ferencz polgármester, Solcz Béla főorvos, Rimler Károly főkapitány, Mezey Mihály közjegyző, Faliczky Viktor, Stark Gyula, Sebő Pál, dr. Kornstein Lajos és még sokan előkelőségünk közül.

Az impozáns kiállítású diszes temetést a Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradí dísztemetkezési intézete végezte a legnagyobb rendben és pontossággal.

A koszoru feliratok a következők:

Apa, — Nagyszülők, — Testvérek, — Des Echerolles-Kruspér család, — Alicink legjobb barátjának — Józsi bácsi, Szilvia néni, — Czifra Geróné, — Hedvig mamája — kedves Ilonának, — Kis Ilonának — Vilma nénitől. Glatz Antalné, — Mezey Vilma — A kis Ilonának, — Schlauch Jozefine, — Drága kis Ilonának — Felix, Margit, Erzsé, — Kedves kis keresztlányunknak — Gizi és Feri, — A kedves Ilonának — Stark bácsi, — Tisztelete jeléül — Szakács József és családja, — Johan und Marianna Pokorny, — Kedves kis Ilonának — Melanie és Herman, — Szeretett testvéremnek Ilonának — Emmittől, — Szegedy család — a kis Ilonának, — Résztétök jeléül — a Biharmegyei és nagyváradí nőegylet választmányja, — Irma és Károly — a kis Ilonának, — Grunwald Henrikné, — Wertheimstein család, — Strasser Alfréd, — Lusi von Remez, — báró Mansberg Ernő, — Haupt kisasszony, — Márkus László és neje.

* **Tarnay Károly róm. kath. káplánról** a tegnapi »Nagyvárad« most Budapestről vett sürgönyként az erkölcsi bukás szomorú tényét közli. E közlemény kapcsán, lapunk álláspontjához hiven, mely szerint magán személyeket meghurczolni a tisztességes sajtónak nem hivatása, csak annyit közlünk, hogy van egy káplán, ki mert vagy hivatás nélkül mert lépni a papi pályára vagy nem becsülte meg hivatását, egy idő óta az ingadozó állhatatlanság különös elbánást igénylő lelki állapotában ezuttal a bukás lejtőjén áll, miért is minden papi lelki joghatóságtól meg van fosztva s minden papi működéstől eltiltva. De ez nem Tarnay Károly, mert ez jelenleg is becsülettel működő székes-egyházi káplán. Hogy azonban a »Nagyvárad« mely a szóban forgó fiatal embert nevének bár elhallgatásával a múlt évben kiméletlen, egy részben valótlan, pikáns cikkében kipellengé-

rezte, mennyiben terheli a felelősség, hogy most már a szegényérzet is nyomja azt a fiatal embert s zavarja lelki állapotát és sodorja az örvény felé — ezt egyszerűen az első cikk írója, illetve a »Nagyvárad« t. szerkesztője lelkiismerete ítélőszéke elé bocsátjuk. Azt a papot ha újra meg nem tér az a cikk ki nem menti Isten előtt, de azért ez által még az illető urak lelkiismeretbeli felelőssége sincs eltörölve.

* **A kis király háborút akar.** A spanyol újságok érdekes történetet beszélnek el Alfons spanyol királyról, kit a spanyol nép csak Alfonsinónak nevez. A kis királynak a minap volt a kilencedik születése napja s ez alkalommal a hadsereg részéről pompás toledói kardot kapott ajándékba. A kardot küldöttség nyújtotta át a kis királynak, ünnepies beszéd kíséretében. A küldöttség annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy ehhez a kardhoz hasonlóan az egész spanyol hadsereg a király rendelkezésére áll. Alfonsino igen kegyesen fogadta a küldöttséget és a mikor az urak elhagyták a fogadási termet, a kis király büszkén csörtetett a kardjával az édes mamája előtt. A régens-királyné megkérdezte a fiától, hogy hát micsoda ajándékkal lepje meg őt, a mire Alfonsino így válaszolt:

Tudod, kedves mama, most már van nekem szép kardom, meg sok-sok katonám. Hát kérlek szépen, rendezzünk egy kis háborút... az olyan szép volna!...

* **Áthelyezések.** Papp József jászberényi járásbírói aljegyzőt a szolnoki kir. törvényszékhez, — Baróthy Pál aljegyzőt a nagyváradí kir. járásbírói aljegyzőtől a nagyváradí törvényszék büntető osztályához helyezték át.

* **Kövi Alfonz** a statisztikai hivatal számvizsgálója tegnap a nagyváradí takarékszövetkezethöz folytatta az adatgyűjtést s azt be is fejezte. Előzékeny eljárása az érdekelt intézeteknél jó hatást tett. A miniszteri kiküldött ma utazik el Nagyváradról.

* **Dankó püspök alapítványai.** Pozsonyból írják, hogy a minap elhunyt Dankó József nagyprépost és címzetes püspök végrendeletének második része, mely az alapítványokról szól, csak most jutott nyilvánosságra. Összesen 19,105 forintot adott jótékony célokra, nevezetesen: Az esztergomi káptalannak misékért 1200 forintot, a megyei segítő pénztárnak 300, az esztergomi szeminárium szegény klerikusainak ruháira 3000, a pozsonyi káptalannak misékért 2000, a pozsonyi kapuczinusoknak magyar istentiszteletért 2700, a pozsonyi Szent-Erzsébet kórháznak 2000, a pozsonyi szemináriumnak 1500, a pozsonyi polgári kórháznak 1200, a szegények kórházának 1200 forintot s néhány más intézetnek kisebb összegeket jutattott az elhunyt főpap.

* **Tűz a Preis-féle butorraktárban.** Tegnap délután 3 óra tájban a fő-utcai Karagujházban levő butorraktárban, mely a Preis Mihály és fia cég tulajdonát képezi, tűz ütött ki. A raktár helyiség a háznak a Bémer-térre nyíló második udvarán van s 3 egymásba nyíló szobából áll, melyek mind tele voltak halmozva butorokkal. A tüzet az udvari lakók vették észre, kiket meglepett az ablakokból kitóduló sűrű füst s mikor benyitottak a raktárba, annak egyik fele már lángokban állott, hol csupa könnyen gyuló száraz fából készült székek, asztalok stb. voltak. A tüzet rögtön jelezték a tűzoltóságnak, mely aztán a tüzet egy negyedóra alatt elfojtotta. A tüzet valószínűleg egy a raktár helyiségben foglalatokodó munkás okozta, ki ott járván szivarra gyújtott s az égő gyufát a földre dobta, melytől tüzet fogott a földön heverő gyaluforgács. A kár körülbelül két-háromezer frt, mely azonban meg fog térülni, mivel a butorok biztosítva voltak. A vízvezeték ez alkalommal lett először használva a tűz oltásra s kitűnően be is vált, a mennyiben a ház előtt egyik hydransot összekapcsolták egy hosszú tömlővel, melyet bevezettek az udvarba.

* **Flóra Xav. Ferencz örökösai** keresetet adtak be a nagyváradí törvényszékhez, melyben az elhalt kanonok hagyatékából a szegényeknek jutó 1/3 részt kéri maguk részére megítélni. A kereset szokatlanul a szent korona képviselőjében a kir. kincstár jogügyi igazgatósága ellen van intézve. Érdekes jogi kérdés most, kinek

jut a szegények 1/3 része! A Bémer-perben az egyházmegye és a város szegényei részére kéri az 1/3 részt, itt a kincstár perlik a szegények nevében. Ez eset foglalkoztatja most a jogászvilágot.

* **Gyorsaság** cím alatt írja a »Jogtudományi Közlöny«. A nagyváradí törvényszék a december 29-én beérkezett válókeresetre a sommás végzést január 10-én hozta meg s felperesi ügyvédnek Budapesten január 21-én már kézbesítette. A válóperek referensének nevét ide igatjuk: Mór é Pál dr. bíró.

* **A László-malom ügye.** A László-malom igazgatósága a napokban kérvényt adott be a nagyváradí kir. törvényszékhez, melyben a Feldheim Izrael ellen csalás miatt tett bünpanaszt visszavonja. A törvényszék a kérvényt áttette a vizsgálóbíróhoz, ki tegnap határozott ez ügyben. A vizsgálat érdekében elutasította a kérelmet s Feldheimot továbbra is vizsgálati fogságban tartja. Ez ellen Feldheim képviselője Hegyesi Márton fellebbezést adott be a törvényszékhez, mely ma határoz ez ügyben.

* **Báró Bémer Pál** hagyatékában Nagyvárad város pert indított ezelőtt 2 évvel Schlauch Lőrincz bíboros, Steinbach Ervin és társai, br. Bémer Károly és társai ellen. Viszont Schlauch Lőrincz bíboros az egyházmegye képviselőjében beperelte Nagyvárad várost s az örökösöket. Báró Bémer Erzsébetnek ugyanis jutott volna valami rész az örökségből, de időközben elhalt. A neki jutott 1/5 rész örökséget az egyházmegye szegényeinek igényelte a püspök, de Nagyvárad város perrel támadta meg a maga szegényeiért. A pert elveszítette a város mindkét forumon, mert az elhalt testvér helyét a többi testvérek foglalják el az örökségben. Most február 13-ig fellebbezhet a város ez ellen a határozat ellen.

* **Érdekes áttérés.** Oyama japáni követ felesége áttért a katolikus hitre. — Oyama asszony 28 éves, csinos nő, a kit a bécsi társaságban igen kedvelnek, férjének hű felesége s gyermekei nevelésére nagy gondot fordít. Férje a sport-arthuri győzőnek unokatestvére. A mult nyáron az asszony osztrák helységben nyaralt, több ízben részt vett a kath. isteni tiszteleten és az anyyira megkapta, hogy elhatározta, miszerint elhagyja a budha vallást és katolikus lesz.

* **A járványkórház** deszinfektorát tegnap vizsgálta felül a kiküldött bizottság, melynek tagjai voltak: Dús László főügyész, ifj. Rimler Károly főkapitány, Hoványi Ferencz dr. főorvos és Büsch Dávid főmérnök. A bizottság teljesen megfelelőnek találta a deszinfektor működését s átvételét javasolja a közgyűlésnek. A járványkórház s a berendezés 40,000 frtba került.

* **Román bál.** A nagyváradí román ifjúság által rendezett multság ma megy végbe a Zöldfa szálloda csinosan díszített nagy termében. A rendezőség ugyanott a 22. számú szobában egész napon át rendelkezésére áll a meghívott vendégeknek.

* **Jubileumok.** Paály János kiscsörbői esperes és a zala-szent-gróthi kerület országgyűlési képviselője a napokban ünnepelte meg pappá szenteltetésének ötvenedik évfordulóját. Az ünnepélyen dr. Dunszt Ferencz keszthelyi apát vezetése alatt megjelent a vidéki papság, továbbá képviselve voltak a Bezeredy-, Bogay-, Bareza-, Tolnai- és Gyömöreý családok. Az ősz jubilánst aranymiséi napján gróf Apponyi Albert, Horánszky Nándor, Hock János, Issekutz, Berger országgyűlési képviselők táviratban üdvözölték. — Kutsch Sándor, a kegyes tanítórend tagja, az ország legidősebb tanára, ki 51 évi tanárkodása után nyugalomban él a váci rendházban, a napokban ülte meg 91-ik születésnapját, mely alkalomból rendtársai ünnepélyesen üdvözölték. Halmi László főgimnáziumi igazgató s a váci rendház főnöke megható beszédet tartott az

ősz tanár úgy tudományos, mint hazafias működéséről. Ezenkívül az ország minden részéből, sőt a külföldről is érkeztek megleghangú megemlékezések. Kutserik hosszú tanárkodása alatt számos jeles tehetséget nevelt a hazának; ezek közül azonban most is legszivesebben Haynald Lajos volt kalocsai bíboros érseket emlegeti, ki egykori tanárját, midőn érsekké kineveztetett, magához hívatta s ünnepélyesen bemutatta kanonokjainak és a konzisztorium tanácsosává nevezte ki. Ez alkalommal történt, hogy Haynald Kutseriket bemutatva így szólt kanonokjainak: »Ime! ez az ember, a ki engemet megvert azért, hogy belőlem is ember váljék, és úgy látszik — a verés használt!« — Az öreg Kutserik kitűnt különösen, mint latin poéta. Hatásos ódájával ő üdvözölte a nádor-ispánná választott István kir. herceget, mely maradandó becses bir, s úgy erről, valamint egyéb latin költeményeiről ismeretes, hogy Horatius szelleme lengi át. — Kutserik szegény tót paraszt szülők gyermeke, kit buzgó piarista tanárok saját költségükön tanítottak. A magyar nyelvet már csak akkor sajátította el, midőn a rendbe lépett és az egykori tót fiúból oly hazafias érzelmű magyar tanár lett, hogy az abszolút-kormány szükségnek látta őt tanárkodásától egy időre felfüggeszteni. Az öreg ur jelenleg is testi és szellemei erejének teljes birtokában van, csak lábaira gyöngye, de azért reméli, hogy a 92. évet is megéli és akkor ő lesz a magyar rendházak első tagja, ki az alapító Calazanti Szent-József korát élte meg.

* **A vasárnapi sétahangverseny** programja a következő: 1. Auber: »A porticii néma« opera megnyitója. 2. Alard: Gondolatok, Verdi operája a »Troubadour« fölött, hegedűre. 3. Sullivan: »A kalózok« című operettjéből egyveleg. 4. Imrik Kornélia: »Utóhangok« valezer (bemutató). 5. Doppler: Töredékek ő felsége I. Ferenc József király ezüstmennyegzőjére írt ünnepi darabból: »A hazából.« Tartalom: 1. Bevezetés. 2. Különböző nemzetiségek felvonulása és ezek tánczainak és dalainak előadása. 3. Felső-ausztriai. 4. Alsó-ausztriai »Ländler.« 5. Stájer hegyi dal. 6. Tirol tánczok. 7. Karintiai hegyi dal. 8. Dalmát táncz (Kolo). 9. Horvát induló. 10. Boszniai dal. 11. Tamburás táncz. 12. Tót táncz. 13. Cseh táncz. 14. Ruthén táncz (Kolomyka). 15. Lengyel mazur (nagy-mazur). 16. Magyarország (Csárdás). 6. Seifert: »Honvéd« induló. A gazdag műsorra felhívjuk a zene barátjainak figyelmét.

* **Szaporodunk!** Nagyváradon a múlt héten született 15 fiú s 20 leány, összesen 35 gyermek. Meghalt 17 ember, köztük 5 idegen illetőségű. E szerint meghalt nagyváradi illetőségű 12. A szaporodás tehát 23, ami 14.5 százaléknak felel meg. A főorvos jelentése tehát azt adja hírül, hogy szaporodunk!

* **Árvák pénze.** A belügyminiszter felhívta Nagyvárad város közigazgatási bizottságát, hogy a hatóság kezelése alatt álló gyámoltak és gondnokoltak ingó vagyonáról kimutatást terjesszen fel.

* **A kopár területek** befásítására adományozott erdei csemetéknél a földművelésügyi miniszter a következő költségeket engedélyezi: a fák kiemeléseért, ezeknek a vasúthoz szállításáért s csomagolásáért 1000 darabonként 75 kr számítható fel.

* **A bóra.** Fiumeből írják: A bóra orkán-szerűen dühög. A tengervidéknek ez a veszedelme rég óta tombolt ilyen erővel, mint most. A karszti hófúvás a vasúti közlekedést elzárta a gyorsvonat, Kemesd-Moraviczánál nem haladhatott tovább, hol a vonat utasainak hosszú ideig kellett várakozni, míg felszabadították a pályát. A hajóforgalom szintén szünetel. Fiumétől nem messze majdnem katasztrófát idézett elő a bóra dühöngése, a Novi nevű kis vitorlást

ugyanis felborította a vihar s a személyzetet csak nagy erőfeszítés árán lehetett megmenteni. Triesztből hasonló veszedelmes hírek érkeztek a bóra dühöngéséről. A »Stein« iskolahajónak, mely a san-carlói moloban horgonyzott, a bóra következtében kötélzetét meg kellett rövidítenie.

* **Nem művelt földterület megadóztatása.** A pénzügyi közigazgatási bíróság a nagyváradi műtrágyagyár földadója tárgyában döntvényszerű ítéletet hozott. Ugyanis a műtrágyagyár földjét a gyár termékeinek berakására használja fel s egész a reá kirótt földadó ellen fellebbezett az okból, mert a földet nem műveltetti. A közigazgatási bizottság a fellebbezésnek helyet adott s a gyárat felmentette az adó alól. Ez ellen a pénzügyigazgatóság fellebbezett, s a budapesti pénzügyi közigazgatási bíróság elé került az ügy, mely a pénzügyigazgatóság végzését hagyta helybe, s kimondta, hogy oly földterületek, melyek gazdaságilag művelhetők, de más célra használatnak, a földadó alól nincsenek kivéve. Az, hogy a gyár föld és kereseti adót fizet, onnan van, mert földjeis van, gyára is.

* **A katonák fűzfavesszője** cím alatt megírtuk, hogy a katonai várparancsnokság kért a várostól helyet, ahonnan fűzfavesszőket vágathat a sánczárók befásítására. A városi tanács — mint értesülünk — nem követett el e tekintetben mulasztást, mert a miniszter idevonatkozó engedélye alapján megengedte a fűzfavesszők kivágatását, s a várparancsnokságot a főmérnöki hivatalhoz utasította, mely egyedül illetékes a hely kijelölésére. Ezt a határozatot még 1894. év április 7-én hozta a városi tanács, tehát a parancsnokság átiratának az a része, hogy a polgármesteri hivatal nem tett eleget az ő megkeresésének, félreértésen alapul.

* **Rendőri apró hírek.** Órárt lopott Szilágyi Sándor csavargó eszelő a czimborájától. Letartóztatták. — Elgázolás. Vajda Demeterné tejárus elgázolt egy napszámost. Kiegyezett ugyan vele, de azért kihágásért feljelentették. — A két Dávid. Berkovits Dávid rábizott egy kenyéret Kálmán Dávidra és a kenyér eltűnt. Panasz az állítja, hogy Kálmán, aki szintén Dávid, ette meg tévedésből. — Elvesztette 52 frttal terhelt tárczáját Vertán Zoltánné szombatsági birtokosné. Aki megtalálta a kaszinó-épületen keresztül elfutott vele: legalább káros ezt állítja. — Barometert lopott valaki a reáliskola laboratoriumából. Ugy látszik, valami enyvesközű így akar jártasságot szerezni a meterológiában. — Különös kamat. Czákos Ferenczné panaszt tett, hogy mert házbérrel adós, kis leánya elől elzárta a házigazda az ételt; ő csak akkor jött rá, mikor a gyermek felkereste a babaképezdében, ahol ügyeletes volt.

A közönség köréből.

A »Nagyvárad« című lapra nem fizettem elő, de azt a kiadóhivatal még is küldi, az ilyen figyelem ugyan köszönetet érdemelne; de a jan. 29-ki számában megjelent »A hazafiatlanság akcióiban« című cikk folytán ez uton kérem a kiadóhivatalt, hogy nevezett lap küldésétől kimélgjen meg.

Pecze-Szölös, 1895. január 30.

Vidovich György,
plébános.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 11-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Vidéki levelek.

Belényes, 1895. január 29.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tisztelettel tudatom, hogy a mai napon ritka érdeklődés mellett, impozáns számban megjelent választó polgárok — Beliczay Sándor főszolgabíró tapintatos vezetése mellett, Kaffka Gyula, Fassie Tódor, Antal Agoston és Vass László bizalmi férfiak, valamint Kiss László csendőrfőhadnagy jelenlétében — községi törvénybíróvá négy jelölt közül Szerle Lászlót, adószedővé három jelölt közül Petrusz Mártont választották meg. A románság annyival is inkább törekedett jelöltjét győzelemre juttatni, mert a közel multban aljegyzővé magyar ember lett megválasztva. A megválasztottakat nagy lelkesedéssel kísérte a tömeg lakásáig, különösen Petrusz Mártont, kit a megosztatlan közbizalom ültetett a perceptorai asztal mellé. A rendet — dacára a választók nagy számának — mi sem zavarta meg.

Február hó 3-án — vasárnap — a belényesi ipartestület egész előljáróságát ujonnan választja. Igen nagy az érdeklődés; nagyban folyik a korteskedés és kapacitálás. Amint az előzményekből kivehető, az elnöki állásra Pataki Sándor, Kigyósán János és Kollár Gábor a jelöltek; a jegyzőre nézve még nem állapodtak meg; előljárósági tagok valószínűleg a régiek maradnak.

Ezen érdeklődés határozott bizonyítéka annak, hogy az iparosság megbarátkozott az ipartestület intézményével s az ipartörvény intencióinak megfelelőleg igyekszik azt az iparosság javára fenntartani és támogatni; szóval az intézmény iránti közöny teljesen eloszlott.

r. l.

*

Sarkad, 1895. január 29.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becsés lapjában eddig Sarkadról említés se tétetett, tán azért, mert a tekintetes szerkesztőség előtt terra inoquite városunk, hogy ez többé ne legyen, megsugom, hogy Sarkad Biharvármegye sarka, mert valamint az embernél a sarok viseli a legnagyobb terhet, ugy Biharvármegyében Sarkad városa is eddig csak a megye terhét horta, de előnyét nem látta soha.

Ily körülmények között most már általános óhaj, hogy Békésmegyéhez csatoltassunk, e tárgyban a községi képviselői testületi gyűléshez Zakar István megyei virilista a következő indítványt nyújtotta be:

Köztudomású tény, hogy Sarkad község érdeke 28 év óta, amidőn szolgabírószéki székhely lenni megszűnt, Biharvármegye részéről folyvást a legmostohább elbánásban részesül; köztudomású tény, hogy dacára annak, hogy megyei közterhek viselésében Sarkad község csaknem első helyen áll, a megyei törvényhatóság oly terheket is, melyek a multban állandóan a vármegye közterhét képezték, legujabban Sarkad község nyakára hártotta, s emiatt a községi pótdadó terhe az elviselhetlenségig fokozódott.

Tekintve, hogy a község a vármegyei közigazgatás részéről abban a támogatásban, a mely nélkül a község anyagi és kálturális fejlődésének előbbrevitele lehetetlen, nem csak nem részesül, de a vármegyei közigazgatás azt az erőt is, amit a község saját létérdeke biztosítására kifejt, tőle idegen érdekek istápolására igazságtalanul elvonja, —

tekintve, hogy ily körülmények között Biharvármegye kötelékében a község anyagi és kálturális fejlődésnek utja beláthatatlan időkig teljesen elzárva van, indítványozom annak kimondását, hogy a község a közkormányzati viszonyok tekintetében hasonlíthatatlanul kedvezőbb helyzetben levő Békésmegyéhez kíván csatlakozni, s e célból a szükséges lépések megtételét határozatilag kimondja.

Az indítvány felett folyó hó 29-én határozott a községi képviselőtestületi gyűlés s egyhangulag helyesnek mondták s elfogadták, de mielőtt a döntő lépést megtennék, határozatba ment, hogy egy 3 tagú bizottság küldessék ki, mely bizottság érintkezésbe lépjen Békésmegye előispánjával, arra nézve, vajjon Békésmegye el-

fogad e bennünk, arról még kételkedni se lehet. A bizottság tagjai: Krecnerick György plebános, Zakar István kereskedő, Márki Albert számtartó. *x. y.*

A kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

— 1895. január hó 30-án. —

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara ma délután tartotta meg rendes havi teljes ülést, mely alkalommal jelen voltak:

Janky József elnök.

A kereskedelmi osztály részéről:
Farkas Izidor és Mihály Pál.

Az iparos osztály részéről:

Bertsey György, Weisz Károly, Andriska Károly, Csobánecz Lajos, Ehrlich Mór, Mihályvits János, Óváry Lajos és Milibák József.

Kültagok:

Berger Dávid, Henger Viktor (Margitta), Debreczeni Lajos, Lévy József (Nagy-Szalonta), Nagy Miklós, Simon György (Élesd).

Prileszky Pál a m. kir. államvasutak képviselőjében, dr. Sarkadi Lajos titkár és Fuszek Lajos irodatiszt.

Janky József elnök megnyitván az ülést, üdvözlö a megjelent kamarai tagokat és felhívja titkárt az elnöki és titkári jelentések felolvasására.

A jelentéseket a kamara tudomásul vette.

A fővármivatali hozzájárulás tárgyában érkezett miniszteri leirat nem tetszett a kamarának, mert a kegyelmes ur a kereskedők által évenként három évre felajánlott 1400 forintot feltétlenül követeli és reklamálja a még hiányzó tíz forintot. Ennyivel kevesebb folyt be tavaly a megajánlott összegnél. A kamara felír a miniszterhez, hogy a kereskedők ajánlatáért nem vállalt felelősséget és így nem tartja magát kötelezettnek az évi teljes 1400 frt behajtására.

Következtek a lapunkban már ismertetett beköszöntő és bucsu miniszteri leiratok, melyekre a kamara megbízásából az elnökség fog felterjesztésben válaszolni.

A közgazdasági monografiára és a kamara évi jelentéséről vonatkozó miniszteri intézkedést, mely szerint megengedett a kamarának, hogy a monografiát a jövő évig készítse el és az évi jelentést ezuttal a rendes szokástól eltérően statisztikai adatok nélkül terjessze fel tudomásul vették.

A »László«-malom államsegélyére vonatkozó állandó választmányi jegyzőkönyvet egész terjedelmében elfogadta a kamara, mely után a számvizsgáló és fegyelmi bizottságokat alakította meg eképen:

Számvizsgálók: Kunz Gusztáv, Diósy Soma és Füchsel Emanuel.

A fegyelmi bizottság tagjaivá lettek:

Hoványi Géza, Huzella Gyula, Csobánecz Lajos és Weisz Károly.

A brassói kamarának az anyagi méreg és gyógyszeráru kereskedésre vonatkozó miniszteri rendelet megváltoztatása tárgyában érkezett megkeresését kiadták a titkárnak, hogy a legutóbbi tárgyalásban érkezett új rendelettel hasonlítsa össze és tegyen jelentést.

Döry Mihály és Pottássy János vegyműhely felállítására iránti kérvényét titkár felszólalása után kiadták az elnökségnek véleményes jelentésre.

Kohn Vilmos Szerbiáról írt könyvét a kereskedelmi muzeum ajánlatára tekintettel megrendelték.

A temesvári kamara átiratát, mely kereskedelmi viszonyaink javítását célozza, előkészítés végett kiadták a kereskedelmi szakosztálynak.

Az iparossegédek tovább képző szakrajztanfolyamának segélyezésére az évi száz forint támogatást ezuttal is megszavazták, illetve kiutalták.

A közgazdasági társaság azon felhívását, hogy a kamara tagul lépjen be, elutasították.

Elnök miután a jknyv hitelesítésére Farkas Izidor és Csobánecz Lajos tagokat kérte fel, a teljes ülést bezárta.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Hermann Ottó: A szekuralizáció nem fosztogatás, hanem kulturrezéliokra összehozott vagyonunk helyesebb, megfelelőbb kezelésbe való átvitele. (Vajay, Pályi, Hévízy kacagnak.) Minden felekezet számára kulturszabadságot követel s minden felekezet tarthasson annyi és olyan papot, amennyit s aminőt akar. Áttér az egyes közoktatásügyi kérdések vitatására s hol gunyosan, hol meg tüzesen támadja a minisztert, akinek szólamaiból azt bizonyítja, hogy a miniszter se magyar, se nemzeti, se tudós — csak miniszter. Beszél ezután arról, hogy micsoda elbánásban részesítik a kormánytól a valódi tudományosságot, fölhoz egy csomó esetet: gr. Haller Béla nem tudott idehaza foglalkozást találni, pedig kereste a miniszteriumnál s ma a heidelbergi egyetem tanára. A fiatal Lenhossek dr. legméltóbb volt az atyja tanszékére, de a fiatal Lenhosseknek ki kellett menni Bazelbe, hogy az anatómiai tanszékre juthasson. Majd a tanárképzés szoliditására beszél, — ami nincs. Megköveteli a kultuszminisztertől, hogy könnyelmű módon ne sáfarkodjék senki a magyar kultúra mezején. Elfogadja a költségvetést. (Helyeslés a szélső balon.)

Vajay István: Szomoruan tapasztalja, hogy az ezredik év előestéjén ezer meg ezer az olyan község, ahol nincs népiskola. Az ilyen helyeken első állami feladat az iskolaállítás. Ellenzéki álláspontból nem helyesli a hatalomnövesztő folytonos államosítást és a népiszkolák államosítását fölöslegesnek is tartja; de hatályosabbá kívánja tenni az ellenőrzést s nemzetibb a tanító képesítést. Hosszasabban fejtegeti ezután a tanítói nyugdíj intézmény sérelmeiről, anomáliáiról. Végül a magyar közélet száműzöttjeit, a tanítókat a miniszter figyelmébe ajánlva, a költségvetést elfogadja.

Következnek az **interpellációk.**

Boda Vilmos: A szegszárdi főgimnázium ügyében kérde a kultuszminisztert, mikor állítják már föl ezt a gimnáziumot, amely iránt Tolnamegye közönsége már 20 esztendő óta áhítozik? mi az akadályja annak, hogy Tolnamegye áldozatkészsége mellett a kormány a tolnai magyar közeposztálynak kulturája ügyét nem akarja előbbre vinni?

Az **elnök** az ülést kerekesszi.

Püspöki tanácskozás.

Budapest, jan. 30. (Saját tud. táv.) Bécsben tegnap délelőtt tartotta első ülést a püspöki bizottság. A tanácskozásban részt vettek: Schönborn gróf bíboros, mint elnök; Gruscha és Haller bíborosok; Bauer és Rössler püspökök.

Adományokat gyűjtő szövetkezet.

Budapest, jan. 50. (Saját tud. táv.) A selmeczbányai rendőrség tegnap elfogott egy feltűnően szép uri leányt, aki a máramarosi alispáni hivatal hamisított engedélyével könyvradományokat gyűjtött. Kiderült, hogy a leány tagja egy kiterjedt bünszövetkezetnek, amely az egész országra kiterjesztette a működését.

Interpelláció az új fegyver miatt.

Budapest, jan. 30 (Saját tud. táv.) A függetlenségi és 48-as párt legközelebb interpellálni fog a képviselőházban a hadügyi kormány ama szándéka ügyében, hogy a közös hadseregnél megint új fegyvereket akar behozni. Ilyenformán kárba menne az az óriási összeg, amelybe a hadseregnek a Mannlicher puskákkal történt ellátása került. Az új fegyver csak öt miliméter kaliberű lesz s füst nélküli löporral lesz használandó. Ha a hadügyi kormány keresztülviszi a szándéka meg-

valósítását, amit pedig biztosra lehet venni, úgy ez az országnak megint egy csomó milliójába fog kerülni. Az új fegyverek ügye előreláthatólag óriási küzdelmet fog előidézni a képviselőházban.

Rettenetes küzdelem.

Budapest, jan. 30. (Saját tudósítónk) Ma reggel Vácznál egy dereglye megrakva emberekkel, kocsival és lovakkal át akart kelni a Dunán. A folyam közepére elérve a dereglye két óriási jégtábla közé szorult, melyek összezúzással fenyegették a különben is rozoga alkotmányt. A küzdelem a jéggel csaknem délig tartott, miközben az ár lesodorta a dereglyét egészen a sződi határig. A lovak e közben megbokrosodtak s minduntalan neki akartak rohanni a Dunának. A bennülőket halálos félelem fogta el és segítségért kiáltottak. De nem volt rá mód, hogy a parton levők a jég közé szorult embereket megközelíthessék. Végre mégis sikerült a jégtáblát ketté csáklázniok és nyílt vízbe jutottak. A halálos rettegéstől és hidegtől megdermedt emberek közül kettő a parton elájult.

Hajza Sztambulov ellen.

Budapest, jan. 30. (Saját tudósítónk táv.) Szófiából jelentik, hogy parlamenti vizsgáló bizottság elrendelte Sztambulov összes ingó vagyonának a zár alá helyezését. A Sztambulov elleni hajza még sokáig fog tartani, hacsak a fejedelem egészen ki nem békül Sztambulovval.

Az orosz külügyi miniszter.

Budapest, jan. 30. (Saját tud. táv.) Pétervári tudósítás szerint a czár ma minden várakozás ellenére Siskin államtanácsost nevezte ki Giers helyébe Oroszország külügyminiszterének. A czár eme hirtelen való elhatározása általános meglepetést keltett, mert a diplomáciai körök Lobanov kinevezését várták.

Rudolf halálának évfordulója.

Budapest, jan. 30. (Saját tud. táv.) Rudolf trónörökös halála évfordulója alkalmából a bécsi Hofburg kápolnájában s a kapucinusoknál ma délelőtte csendes mise volt. A császári sirbortot teljesen kivilágították.

Az első koszorút Lajos Viktor főherceg tette a trónörökös koporsójára. A német császár Kulenberg gróf nagykövet útján küldött koszorút. Délelőtt 10 órától kezdve a közönség szabadon látogathatta a sirbortot.

REGENY-CSARNOK.

K i s é r t é s.

La Rosée elbeszélése. (12.)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

A Margit egészsége nemsokára annyira helyre állt, hogy semmi kívánni valót sem hagyott fen. Kinyílt teljesen mint egy virág, mely arra van hivatva, hogy a napon virítson. Senki sem ismerte volna fel most ebben a csinos, szellemes megjelenésű, élénk n.ozgásu asszonykában azt az egykori lesóványodott lányt. Sápadt arezsinét egy gyöngéd, fris teint váltotta föl s szép szemei minden alkalommal zabolátlan jó kedvet árultak el. Oly csengően és vidáman nevetett, hogy Sándornak is részt kel-

lett benne vennie. Gondolatmenete oly élénk volt, hogy Marechal gyakran bámolatát fejezte ki a fölött. Gondosan eltitkolta, hogy ő a Marechal társaságát keresi, de jól tudta Sándor, hogy Margit szemeivel lépten-nyomon követi, ha tőle eltávozik, s hogy szemei örvendve ragyognak fel, ha ismét visszajön.

— Az összeg gondolhatólag elfogyott, — mondá egy nap Marechal Margithoz s előhozta a szekrénykét. Néze csak meg maga is. Itt van tehát az idő, hogy össze pakoljunk, ha Schweiczba egy kirándulást akarunk tenni.

Beleegyezőleg bólintott Margit.

— Én is azt hiszem, — szölt Margit, — jóllehet semmi fogalmam sincs arról — a pénzre mutatott, — hogy meddig fog még el tartani.

— Már olesóbban kell adnunk a dolgot, — mondá Marechal. Mi, ha kegyed nincs elene, minden szolgaszemélyzet nélkül fogunk utazni. Különbben is el kell határoznunk, hogy mit fogunk a cselédséggel csinálni.

— Elbocsájtjuk mind Feldstättenné kivételével. Így gondolnám... de természetesen én nem tudom...

— Feldstättennét mint beteg ápolót nem használhatjuk, — nevetett Marechal, — s hogy ő mint szakácsné hajlandó volna nálunk maradni, azt nem hiszem. Azt tanácsolom, adjunk neki egy bizonyos összeget végkielégítésül s bocsássuk el.

— Jól van. Az nem is lehet másképpen.

— Tehát mi csak magunkba indulunk utra, — kezdett Sándor újból az utazásról beszélni. — S nem gondolná, hogy kevésbé fel-tűnő lenne, ha mi »te«-vel szólítanak egy mást? Mert mit tarthatnak különben rólunk az emberek?

Sajátos érzés járta át Margitot, mikor a régen ismert és hűséges Feldstättenné és komorna nélkül, csak Sándorral kelt utra. Nem volt hozzá szokva, hogy önmagát szolgálja ki s pedig így minden reggel be kellett kopogtatnia Sándorhoz, hogy ebben vagy abban segítségét kérje ki a toalett körül. E segédkezés végnélküli csintalanságokra s tréfákra szolgáltatott alkalmat. Mindketten bizalmasabbak és szabadabbak lettek az egymással való érintkezésben.

— Oktalan voltam, — mondá egy alkalommal Margit kedélyesen nevetve, — hogy nem kényelmesebb öltözékeket rendeltem, de midőn az orvostól meghallottam, hogy a halálra jelöltek névsorából kivagyok törülve, te értessz, midőn megtudtam, hogy e világon maradhatok; midőn magamat mindjobban és jobban éreztem; akkor egy jókedvű pillanatban a kényelmes ruháimat elajándékoztam s most csak ezek vannak meg, a melyeknek a felöltésére és levetésére mindig segítségül kell, hogy hívjalak téged.

— Nekem úgy tetszik, asszonykám, hogy te egyáltalán nem gondoltál arra, hogy a férjed pénz viszonyai nem engedik azt meg, hogy komornát is tartsak. Különbben láthatod, hogy meg van jó akaratom és egészen rendelkezéssedre állok. Jer ide, hogy a borzas hajadat szedjem rendbe. A te bodor fürteid ép oly ma-kaesok mint te a mily önféjű vagy.

Marechal egy fésűt megnedvesített a vízben s végig huzta a Margit haján, mire ez hangosan kiáltott fel.

— Istenem, na ez egy tusfürdő. Ime, a víz csak úgy fut nyakamba.

Sándor szolgálat készen akarta fölszáritani a vízsepeket, de Margit nevetve tolta el magától.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Kulturmérnöki állások szaporítása. Gróf Festetich Andor elhatározta, hogy szaporítani fogja a kulturmérnöki hivatalok számát. Az első új kulturmérnökség Szombathelyre jön s nemsokára meg is kezd a működését. Vasmegegyén kívül Sopron és Zalamegyék is e mérnöki hivatal ügykörébe fognak tartozni.

A budapesti érték-tőzsde hivatalos árjegyzései

1895. január 29.

Befizetés	Az értékpapír neve	Árfolyam
	Aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	125.00
	Koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	99.10
	Magyar regále-kötv. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	101.25
	Magyar földteherm. k. 4 ⁰ / ₁₀₀	98.25
	Tiszai és szegedi nyer. 4 ⁰ / ₁₀₀	144.50
	Oszt. aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	125.50
	1860. államsorsj. 5 ⁰ / ₁₀₀	163.—
	Kisbirtokosok földhit. 5 ⁰ / ₁₀₀	—
	Magyar földhitelint. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	103.—
	Magy. földhitelint. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	99.—
	Magy. jelzáloghitelb. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	102.—
	Pesti magy. ker. bank 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	100.50
	» » » » » 4 ⁰ / ₁₀₀	97.50
500	Pesti magyar keresk. bank	1342.—
300	Egyesült főv. takarékpénztár	1370.00
300	Magyar orsz. közp. »	87.—
1000	Pesti hazai első »	9300.00
1000	Első magy. ált. bizt. társ.	4175.00
500	Első bpesti gőzmalom r. t.	2200.00
150	Victória gőzmalom	243.—
160	Kőbányai gőztéglagyár t.	—
100	Magy. aszf. részvény társ.	299.—
20	Salgótarjáni kőszénbánya	—
400	Ganz és társa	2290.00
	Arany es. és kir.	5.84
	» 20 frankos	9.85
	» 20 márkás	12.16

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 29.

I. Készáru üzlet. A tegnapi élénk üzletmenet után, ma némi esend állott be és készbuza nehezebb kelendő-ségre talált. Az összes forgalom hazai buzában 13.000 q-t tett ki, mely mennyiség változatlan árákon ment át malmaink birtokába.

Idegen búzából eladatott: 1000 q. szerb buza, 80 q. 58-2¹/₂ frt, 1000 q. 78 k. 5-52¹/₂ frt, vámentesen, ör-lesi engedéllyel.

Rozs irányzata változatlan. Az árak 5.35—5.40 frt közt ingadoznak helyben.

Arpa irányzata nyugodt, üzletelen.

Tengeri irányzata tartott. Hazai áruért 6.20 frtot fizetnek; orosz tengeriben az irányzat megesappant.

Zab irányzata szilárd. Elkelt: 200 q. 6.20 forint, 100 q. 6.05 frt, 200 q. 6.— frt, 100 q. 5.90 frt készpénz-fizetés ellen.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

	Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínos. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
B u z a						
F a j						
Bánsági	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	6.50	79	6.55	6.60
»	uj	80	6.60	81	6.65	6.70
»	uj	82	6.70	83	6.75	—
Tiszavidéki	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	6.55	79	6.60	6.65
»	uj	80	6.65	81	6.70	6.75
»	uj	82	6.75	83	6.80	—
Pestvidéki	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	6.50	79	6.55	6.60
»	uj	80	6.60	81	6.65	6.70
»	uj	82	6.70	83	6.75	—
Fejérmegyei	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	6.50	79	6.55	6.60
»	uj	80	6.60	81	6.65	6.70
»	uj	82	6.70	83	6.75	—
Bácskai	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	6.60	79	6.65	6.70
»	uj	80	6.70	81	6.75	6.80
»	uj	82	6.80	83	6.85	—
Román	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
Szerb	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
Bolgár	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—

II. Határidő üzlet. Amerika magasabb gabona-árakat jelzett, ezen körülmény azonban piacunkat alig befolyásolta, amennyiben buza és rozs jegyzései alig voltak ingadozásnak alávetve és csakis tengeri május-juniusra javult 2—3 krral, repce 10—15 krral olesóbodott. Délután ismét csak tengeriben fejlődött némi forgalom, szilárd irányzat mellett, a többi árucikk nyugodt hangulatát megtartotta.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.59—6.61 frt, buza őszre 6.95—6.97 frt, rozs tavaszra 5.50—5.53 frt, tengeri máj.—jun. 6.24—6.29 frt, zab tavaszra 6.01—6.04 forint, káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.60—10.70 forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, január 29. Készlet: 112.288 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 41¹/₂—42 kr.; közép: 41¹/₂—42 kr.; süldő kövér: 43—44 kr.; sovány: 43—44 krajczár; Román: —; Szerb kövér 41¹/₂—42 kr.; könnyű 39—41. A hizott sertés üzleirányzata változatlan.

Meghívás.

A »nagyvárad-velencei s váraljai takaré- és segélyegyleti szövetkezet« febr. hó 2-án d. e. 1/2 11 órakor a „Népkör“ helyiségében

közgyűlést

tart, melyre a részvényes tagok tiszteletteljesen meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság működéséről szóló jelentés.
2. Az 1894-ik évi zárszámadás s mérleg előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Tiszteletdíjak és labkér meghatározása.
5. Elnök, felügyelő-bizottság és pót-igazgatósági tagok választása.
6. Netaláni indítványok tárgyalása.

Ugyanez alkalommal a felszámoló-bizottság köztudomására fogja hozni a felszámolás eredményét az 1891—1893. időszaki részvényeseknek, kik erről ez uton értesítetnek és meghivatnak.

Nagyváradon, 1895. jan. 29.

Szmetka György,

elnök.

(34) 1—1

HIRDETÉSEKET

elvéállal jutányos áron

0—12 (17)

a

„Tiszántúl“

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apáczá-utca 3.